

25—30 villomással már le lett volna tompítva, azonban Horváth Antal rendőrfőtanácsos utasítására váratlan házkutatást tartottak Nagy Bertalannak, a lefogott fiatal emberek között szereplő ÉME egyesületi tisztviselőnek eddig ismeretlen lakásán és ott egy olyan második okmányt találtak, amely a bűnügy kereteit jobban kiszélesíti. Rákadtak ugyanis Balogh Ferenc ismert nevű ébredővezér címére kiállított rendelkezésre, amelyben: szabad lovascsapat szervezésére kap megbízást Balogh Ferenc.

A rendőrség természetesen Balogh Ferencet szeretné kihallgatni, azonban Balogh Ferencet mindezekig megtalálni nem lehetett.

Hétfőn délelőtti újabb idézéseket kézbesítettek ki azoknak, akiket az új okmányra, valamint a szervezkedés költségeihez szükséges pénz származására vonatkozólag akar a rendőrség kihallgatni.

Sérelmesnek tartják a Futura monopóliumát.

Bud János közlekedési miniszter, mint ismeretes, hosszabb ideig Svájcban tartózkodott és 7000 vagon gabonát adott el Svájcban, magának a svájci kormánynak. A kivétel, mint már megírtuk, kizárólag a Futura fogja lebonyolítani, mely nemsokára meg fogja kezdeni a szállítást. Nemcsak a kiskaszák, hanem a nagybirtokosok is sérelmesnek tartják a kivétel monopólizálását. Felemlítik, hogy éppen Bud miniszter sokáig ellenezte a gabonakiszállítást és most egyszerre megváltoztatta álláspontját. A ma déli minisztertanácsban a gabonáiggyel is foglalkoztak és Bud János miniszter beszámolt svájci útjának eredményéről.

A felhivatalos MTL. jelenti: A közlekedési miniszter a kormány megbízásából a közellátás céljaira már rendelkezésre álló gabonamennyiségekből hétezer vagon búzát záros határidőn belül való leszállításra eladott a svájci kormánynak. Az eladott gabonamennyiség ellenértékéből tíz százalék a Svájccal szemben felzaporodott hátralékos valutatartozások fedezésére fog a Devizaközpont rendelkezésére bocsátottat. További tíz százalék pedig egyes fontos behozatalok lebonyolítására fog felhasználtni. A fennmaradó rész a Devizaközpont rendelkezésére fog állani. A tárgyalások minden közvetítés mellőzésével közvetlenül a kormányok között folytak és a két kormány között létrejött szerződést a minisztertanács a mai napon ratifikálta.

Küldöttség Svájcban a koronaárfolyam tanulmányozásán.

A minisztertanács már hetekkel ezelőtt elhatározta, hogy bizottságot küld Svájcba a koronaárfolyam alakulásának tanulmányozására és az exportról való tárgyalásra. A küldöttség Bud János miniszter vezetésével ment Svájcba a pénzügyminisztérium és a földművelésügyi minisztérium szakértőinek részvételével. A bizottság tárgyalása szenzációs sikerrel járt, amennyiben megállapodtak a külföldi kereskedőkkel arra nézve, hogy egységesen értékesítik az egész termésfelesleget. Elsősorban a gabonafélék értékesítésének módját tárgyalták meg a külföldi kereskedőkkel.

A társadalmi egyesületek felülvizsgálása.

Jelentették, hogy az összes társadalmi egyesületeket felülvizsgálják, hogy alapszabályukban kifejtett céljuk szerint működnek-e és nem lépik-e túl ezt a célt. Az egyesületek felülvizsgálását most megkezdték.

A köztisztviselők illetményeinek újabb rendezése.

A hivatalos lap keddi száma közli a minisztériumnak az állami és vármegyei tisztviselők és egyéb alkalmazottak illetményeinek, illetőleg az állami és vármegyei nyugdíjasok, özvegyek és árvák ellátási díjainak újabb szabályozásáról szóló rendelet kiegészítésére tárgyában kiadott rendeletet, valamint a m. kir. nyugbérpénztárnak kötelekébe tartozó alkalmazottak s ezek özvegyei és árvái ellátási díjainak újabb szabályozásáról szóló rendeletét.

A háztulajdonosok ismét a lakások felszabadítását követelik.

Budapestben a Háztulajdonosok Szövetsége ülést tartott, amely igen viharos hangulatban folyt le. Határozati javaslatot fogadtak el, amely a következő: „A Háztulajdonosok Országos

Szövetségének 1923. évi szeptember 2-án megtartott nagygyűlése megállapítja, hogy a kormány a legutóbb kiadott lakásrendelet megjelenése óta a háztulajdonosok helyzetével nem foglalkozott. A háztulajdonosok javasolják, hogy a kormány pótrendeletben különválassza a közüzemi díjakat a lakbéréktől és hárítsa át a fogyasztókra a fogyasztás arányában. A lakbéréket pedig ugyanez a pótrrendelet a változott gazdasági viszonyoknak megfelelően állapítsa meg, úgy hogy azok az átmeneti időre a békebeli bérék 50 százalékát érik el. Minthogy a szükséges tartaléklakások részben már elkészültek, részben 1924 augusztusáig el fognak készülni, a háztulajdonosok követelik a lakások 50 százalékának 1924 május elsejére, a hátralévő 50 százalékának augusztus elsejére való felszabadítását. — A kormányhoz közelálló forrásból azt jelentik, hogy a kormány nem enged meg a lakásforgalom felszabadítását. A lakások méltányos felemelése elől azonban nem lehet elzárkózni.

A kormány rendeletet adott ki a jelenleg érvényben levő lakásrendelet kiegészítéséről. E szerint árdragítási visszaélés büntette vagy vétsége miatt mellékbüntetésként iparigazolványának, vagy azt pótló hatósági engedélynek elvesztésére ítél egyénnek, vagy társának akár a tulajdonában álló házban vagy épületben, akár hosszasan a bérletében levő és üzleti célra használt helyiséget hivatalból igénybe kell venni. Igénybe vehető külön minisztertanácsai felhatalmazás alapján az üzemnek, vagy vállalatnak helyisége is, amelynek alkalmazottját, vagy megbízottját árdragító visszaélés miatt az 1920:

A szegedi iparosok az uzsorarendelet ellen.

(A Szeged tudósítójától.) A szegedi kisiparosok hétfőn délután az ipartestület nagytermében összegyűltek, hogy meghányják-vessék új helyzetüket, amelyet az igazságügyminiszter uzsorarendeletere teremtet. A kisiparosok zsúfolásig megöltölték a testületi színház tanácskozó termét és feszülten figyelték a szónokok magyarázatát, amely egy-egy ág paragrafusnál megakadt néha, mert a széles keretek között minden magyarázat elérte.

Körmendi Mátyás testületi elnök nyitotta meg az ülést. Röviden foglalkozik Nagy Emil igazságügyminiszter uzsorarendeletével, amely újabb súlyos terheket rak a kisiparosságra. A paragrafusnak elvesztőjében senki sem tudja, mikor ütközik össze a törvénnyel. Az árdragítást, az uzsorát büntetni kell, szigorú rendszabályokkal kell megvédelmeznit a fogyasztókat, de ez az új rendelet elsősorban a kisiparosokat és a kiskereskedőket sújtja, nem ér le a bajok gyökeréig és a nagyuzsorát, amelynek szerinte tipikus megnyilatkozása a kosztipénz, sértetlenül hagyja. Az iparosság mindig tisztelte és tisztelni fogja a törvényt, de védelmet is kér tőle.

Ezután dr. Pálffy József testületi titkár szólalt fel. Ismerlette az 1920 júliusában hozott „árdragító”-törvény főbb rendelkezéseit. Az igazságügyminiszter rendeletének egyik legsúlyosabb hibája, hogy a nagyuzsorásokra, a kartellekre, a trösztökre nem igen vonatkoztatható. Hír szerint az igazságügyminiszter most a hiányokat pótolni akarja. Magának, a rendelet alapjától szolgáló törvénynek is hiányosságai vannak, a magyarázatnak sok helyen tág tere nyílik, hogy ez teljesen bizonytalanná teszi az egyenlő elbánást. Nem állapítja meg a felszámítható haszon maximumát, nem határozza meg, hogy az árak megállapításánál a beszerzési, vagy az utánpótlási árak vehetők-e alapul, a deviza beszerzésével járó nehézségeket nem veszi figyelembe. Senki sem mondhatja meg, hogy az iparosok milyen módon kerüljék el a törvénnyel való összeütközést. Javasolja, hogy minden szakosztály készítse el külön-külön szakmája árkalkulációját, az ipartestület azt majd beterjeszti az árvizsgáló bizottsághoz és minden cikk irányárának megállapítását kéri. Az értékviszonyok változását pedig valamilyen indexrendszer segítségével vezetik keresztül a megállapítandó irányárakon. Így talán elkerülhetik az iparosok az ártulópénz büntét, de csak talán, mert ennek a módszernek sincs biztos védő hatása.

— Legjobb lenne utlevelet kérni — sóhajtott valaki szomorúan a méltatlankodva figyelő teremben.

XV. t.-c. 4. §-a alapján elítéltek. Ez a rendelet 1923 szeptember 10-én lép életbe és alkalmazást nyer azokban az esetekben, amelyekben az árdragítás büntetlét, vagy vétségét a jelen rendelet kihirdetése után követte el.

A munkaügyi békéltető bizottságok.

A kereskedelemügyi miniszter rendeletet adott ki a munkaügyi békéltető bizottságok megalkotásáról. Amennyiben munkabérekérdésekben a munkaadó és a munkások megegyezni nem tudnak, bármelyik az iparfelügyelőnél erre való bejelentéssel az egyeztetés megkísérletét kívánhatja.

A kereskedelemügyi miniszter az ipari főfelügyelő, továbbá a budapesti iparfelügyelő kivételével minden iparfelügyelő mellé három békéltetőt nevez ki, akiknek megbízatása a visszavonásig tart.

A békéltetők illetékessége az illető iparfelügyelő területére, az ipari főfelügyelő mellé kirendelt békéltetők illetékessége a budapesti iparfelügyelő területére terjed ki. A tárgyalás lefolyását és eredményét jegyzőkönyvbe kell foglalni. A jegyzőkönyvet az egyeztető bizottság valamennyi tagja aláírja. Vitás esetben végérvényesen az illető miniszter dönt. A rendelet kihirdetési napján lép életbe.

Az igazságügyminiszter szabadságon.

Nagy Emil igazságügyminiszter ma reggel az elszakított Felvidékre utazott. Az igazságügyminiszter Nyitra megyébe megy családi ügyben, onnan Táiraszaplakra készül, ahol mintegy két hetet szándékozik tölteni.

Elmondotta ezután dr. Pálffy József, hogy a törvény tulajdonképpen csak közszükségleti cikkekre vonatkozik, de nem definiálja a közszükségleti cikkek fogalmát. Ebben az ügyben nem régen tanácskozást folytatott a szegedi ügyészség veze őjével és néhány tagjával és a tárgyaláson kiderült, hogy a törvény értelmében kivétel nélkül minden cikk közszükségleti cikknek minősíthető, mert például az angol fotel csak a kispolgárok lakásában luxuscikk, de már azoknál, akiknek társadalmi állása megfelelő magas, az angol fotel is közszükséglet.

Ezután dr. Tóth Imre, a testület ügyésze fűzött néhány észrevételt a rendelethez. Dr. Landesberg Jenő a következő felszólaló. Kijelenti, hogy mindenkinek tartózkodnia kell a túlzott haszon felszámításától, ha mégis bajba kerül valaki, azonnal forduljon ügyvédhez és vigyen magával szakértőt, de minden lépés előtt előbb a kamara, illetve az ipartestület tanácsát kérje ki. A helyzet jellemzésére elmondja, hogy a hallgatóság között ülő Bagics Rozál egy idő óta rendes előfizetője a Budapesti Közlöny-nek, mert nem akar eltévedni a rendeletek utvesztőjében. Ez a teleplezés élénk derűtséget váltott ki. Most szótára emelkedett Prágayné asszony, született Bagics Rozál és patológus érvvel szállt szembe Nagy Emil rendeletével:

— Az e'öttem szóló ur igazat mondott, kezdte beszédét. Kénytelen vagyok a Budapesti Közlönyt jártni, pedig jobb mulatság lenne, ha a magamfajta asszonyembőr tisztossgós ujságból szórakozhatna a Tiszába ugráló szerelmesökrül. (Derűtség.) Kocsmáros vagyok. Nem nehéz mestörség. Mindön embörfia könnyen mögtanulhatja, hogy egy liter bor hány deci vizet bír el. (Derűtség.) De neköm is értenöm köll valamit a magam és az iparosársaim érdeköhön.

S itt aztán nagy hozzáértéssel beszélt a 6150. M. E. számú rendelet ellen.

Annyi bizonyos, hogy Prágayné Bagics Rozálnak volt az iparosnagygyűlésen a legnagyobb szöneti sikere. Utána Marosán Milán szólalt fel. Indítványozta, hogy a nagygyűlés csatlakozzon a budapesti iparosság tiltakozó határozatához.

A Népszövetség genfi ülése.

A Népszövetség mai teljes ülésén szöbakerül a görög-olasz kérdés, esetleg a Népszövetség tanácsának indítványa alapján, vagy a görög delegátus bejelentése nyomán. A világ minden tájáról együtt vannak már a népszövetségi delegátusok.